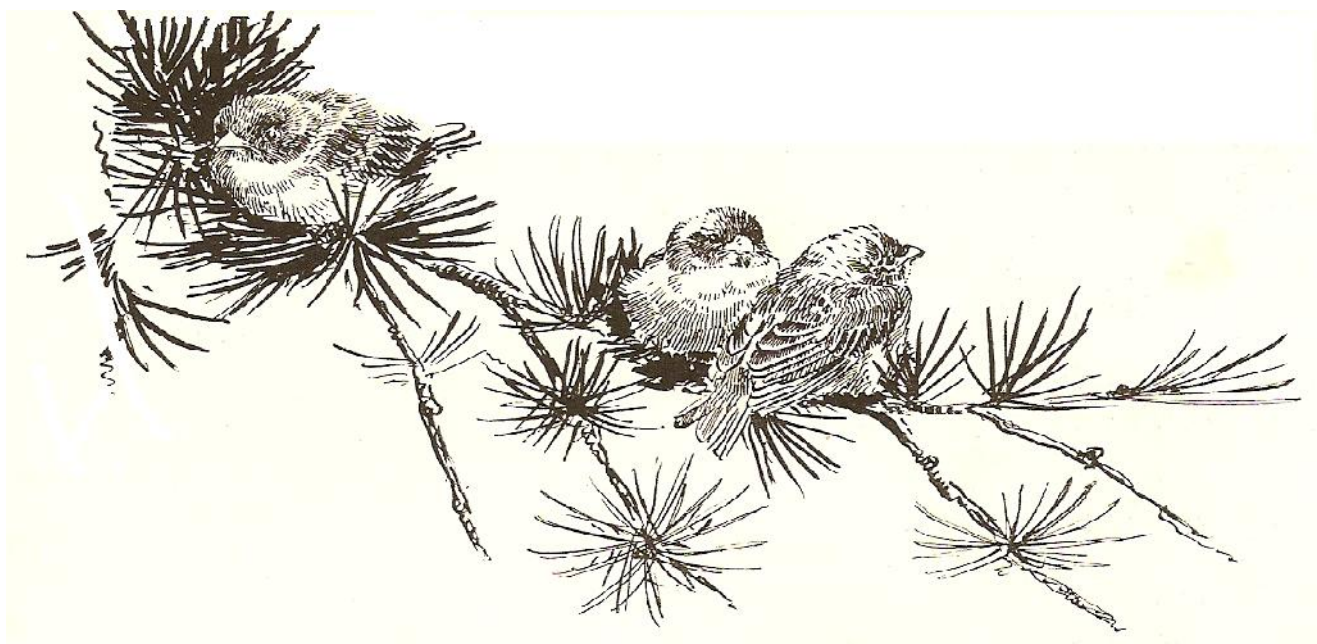

Tuinvogelonderzoek 2012

Vogelwerkgroep Het Gooi en Omstreken Subgroep Avifauna

E.C.G. (Egbert) Leijdekker
tuinvogelonderzoek@vwggooi.nl
Rapportnummer 216

Inhoudsopgave

1.	Inleiding.....	3
2.	Top 10.....	5
3.	Totaal aantal getelde vogels.....	8
4.	Meerjarenoverzichten percentage tuinen.....	11
4.1.	Tabel 1 – Winter meerjarenoverzicht.....	11
4.2.	Tabel 2 – Lente meerjarenoverzicht.....	12
4.3.	Tabel 3 – Zomer meerjarenoverzicht.....	13
4.4.	Tabel 4 – Herfst meerjarenoverzicht.....	14
5.	Overzichten per seizoen.....	15
5.1.	Tabel 5 - Winteroverzicht.....	15
5.2.	Tabel 6 - Lenteoverzicht.....	16
5.3.	Tabel 7 - Zomeroverzicht.....	17
5.4.	Tabel 8 - Herfstoverzicht.....	18
6.	Aantal getelde vogels.....	19
6.1.	Winter – aantal getelde vogels.....	19
6.2.	Lente – aantal getelde vogels.....	20
6.3.	Zomer – aantal getelde vogels.....	21
6.4.	Herfst – aantal getelde vogels.....	22
7.	Toelichting koude- en warmtegetal.....	23
7.1.	Koudegetal.....	23
7.2.	Warmtegetal.....	24
8.	Toelichting tabellen en bronvermeldingen.....	25
8.1.	Tabellen.....	25
8.2.	Bronvermeldingen.....	26

1. Inleiding

De doelstelling van de tuinvogeltelling is om zoveel mogelijk gegevens over onze tuinvogels te verzamelen en vast te leggen, waarmee veranderingen kunnen worden geanalyseerd over een historische periode.

Dit tuinvogelonderzoek loopt al vanaf 1992 en is oorspronkelijk gestart met inwoners in het Gooi, maar in de loop der jaren zijn een aantal trouwe tellers verhuisd en toch deel blijven nemen aan de tellingen. De consequentie hiervan is dus dat de resultaten zich niet alleen beperken tot dit deel van het land.

In de afgelopen jaren is het aantal deelnemers teruggelopen en dat is natuurlijk erg jammer, maar onze vereniging kent een groot aantal leden en naar aanleiding van een jaarlijks artikel in het Vliegensvluggertje en promoten tijdens de ledenavond hebben veel nieuwe deelnemers zich aangemeld. Thans zijn er circa 60 personen die meedoen aan dit onderzoek en dat is een verheugende ontwikkeling.

De deelnemers aan het onderzoek ontvangen ieder kwartaal een formulier, waarin wekelijks van elke vogelsoort het hoogst waargenomen aantal wordt genoteerd. Deze gegevens worden in een totaaloverzicht opgenomen, waarbij dan het aantal tuinen wordt geteld waarin een bepaalde soort is gezien.

Voor wat betreft de verwerking van de gegevens is een nadere toelichting gewenst. Door de deelnemers worden elk kwartaal de resultaten genoteerd en tot en met het jaar 2011 zijn de maanden maart (winter) en september (zomer) aangemerkt als overgangsmaanden. Voorheen werden van deze overgangsmaanden alleen de eerste negen weken meegenomen in de berekeningen, maar er is nu voor gekozen om van alle seizoenen de volledige resultaten mee te nemen en daardoor kunnen gemiddelde uitkomsten wijzigen ten opzichte van de historie.

Tot en met 2009 werden de gegevens van de telformulieren handmatig verwerkt en dat was een enorm tijdrovende aangelegenheid. Vanaf 2010 worden de gegevens echter verwerkt in de toepassing Excel en dan zijn er veel mogelijkheden.

In 2013 zal er worden onderzocht wat er nog meer kan worden gedaan met de verzamelde gegevens en het uitgangspunt is dat de rapportage een uitgebreidere versie gaat worden. Er moet dan worden gedacht aan het rapporteren over bijvoorbeeld soorten per regio, want onze tellers zijn nogal verspreid qua woonplaats en dat geeft weer extra dimensies.

Voorts zullen we nagaan hoe om te gaan met het feit dat er in een aantal gevallen niet aaneensluitend wordt geteld. Het meedoen aan het tuinvogelonderzoek is op volstrekt vrijwillige basis en als vereniging zijn we zeer dankbaar dat leden hieraan willen bijdragen. Het kan echter voorkomen dat tellers langdurig niet in de gelegenheid zijn om te tellen en daardoor kunnen gemiddelden worden beïnvloed. Ook in de huidige rapportage zijn deze uitkomsten overigens wel meegenomen.

Het is aardig om eens te kijken naar het aantal getelde vogels, want stel dat bijvoorbeeld 10 spreeuwen alle 13 weken in een tuin zijn gezien en 100 koolmezen maar 10 weken, dan scoort de spreeuw dus hoger. Om nu een beter beeld te krijgen is er een top 10 samengesteld van het totaal aantal getelde vogels opgenomen en vergeleken met uitkomst van het vorige jaar.

Opgemerkt moet wel worden dat, zoals bij de inleiding al aangegeven, niet alle tellers elk kwartaal hebben ingevuld en dat kan de aantallen enigszins beïnvloeden.

Aan de totaaloverzichten is ook een getal opgenomen dat betrekking heeft op de weersomstandigheden. Deze getallen betreffen het zogenaamde koude- en warmtegetal en zijn overgenomen van de website van het KNMI. In het kort wordt uitgelegd wat de essentie van deze getallen is en later in het verslag wordt een meer gedetailleerde uitleg gegeven. Deze uitleg is overigens ook overgenomen van de website van het KNMI. Voor een verdere uitleg wordt verwezen naar het hoofdstuk *toelichting tabellen*.

Koudegetal: Classificatie van de kou in de winterperiode gebaseerd op het dagelijks etmaalgemiddelde van de temperatuur. Dat is het gemiddelde over 24 uur, dat bepaald wordt uit de 24 uurlijkse temperatuurmetingen op een dag. Alle etmaalgemiddelden beneden het vriespunt over de periode 1 november tot en met uiterlijk 31 maart worden opgeteld, zodat uiteindelijk één (koude)getal wordt verkregen. Daarvan wordt het minteken weggelaten. De methode om winters te classificeren werd geïntroduceerd door de Duitse meteoroloog Gustav Hellmann (1854-1939). Voordeel is de mogelijkheid van een tussentijdse balans van de kou. Bovendien telt ook vorst in het voor- en naseizoen meetelt, dit in tegenstelling tot meteorologische winter die alleen betrekking heeft op de kalendermaanden december, januari en februari.

Warmtegetal: Het warmtegetal biedt de mogelijkheid voor een dergelijk tussentijdse balans. Het warmtegetal wordt berekend door het aantal graden dat de gemiddelde etmaaltemperatuur van elke dag boven de 18,0 graden ligt, op te tellen. Een dag met gemiddeld over 24 uur een temperatuur van 20,2 graden draagt dus 2,2 bij aan het warmtegetal. Zo komen we dus uiteindelijk tot een totale som die het mogelijk maakt de warmte in het jaar te classificeren. Aan top staat de zomer van 1947 met een warmtegetal van 221,3, dieptepunt was de zomer van 1965 met een warmtegetal van slechts 3,9.

2. Top 10

Dit is het derde jaar dat er een top 10 is samengesteld en aan de hand van de uitkomsten over 2012 kan worden geconcludeerd dat de *huismus* opnieuw op de eerste plaats staat. Het is echter niet mogelijk om een bepaalde trend te ontdekken wanneer we de uitkomsten ten opzichte van de historische tabellen vergelijken, want het aantal deelnemers aan dit onderzoek beïnvloeden de uitkomsten sterk als het gaat om het totaal aantal getelde vogels.

De aantallen getelde vogels kunnen extreem afwijken ten opzichte van de historie, maar het doel van de tabellen is feitelijk om de onderverdeling in dat jaar te kunnen vaststellen.

2012

WINTER			LENTE			ZOMER			HERFST		
top 10	soort	aantal	top 10	soort	aantal	top 10	soort	aantal	top 10	soort	aantal
1	Huisumus	3506	1	Huisumus	3117	1	Huisumus	4247	1	Huisumus	3315
2	Kauw	1140	2	Kauw	986	2	Koolmees	713	2	Koolmees	1488
3	Merel	1139	3	Merel	905	3	Pimpelmees	706	3	Kauw	1016
4	Vink	908	4	Koolmees	794	4	Kauw	705	4	Pimpelmees	899
5	Koolmees	893	5	Houtduif	670	5	Merel	666	5	Merel	792
6	Spreeuw	833	6	Turkse Tortel	588	6	Houtduif	483	6	Houtduif	771
7	Turkse Tortel	805	7	Ekster	481	7	Turkse Tortel	441	7	Spreeuw	662
8	Pimpelmees	770	8	Pimpelmees	473	8	Ekster	417	8	Vink	635
9	Houtduif	710	9	Spreeuw	465	9	Spreeuw	299	9	Turkse Tortel	518
10	Ekster	606	10	Heggenmus	429	10	Heggenmus	274	10	Ekster	500

2011

WINTER			LENTE			ZOMER			HERFST		
top 10	soort	aantal	top 10	soort	aantal	top 10	soort	aantal	top 10	soort	aantal
1	Huisumus	1698	1	Huisumus	2266	1	Huisumus	2824	1	Huisumus	3479
2	Koolmees	882	2	Kauw	597	2	Koolmees	386	2	Spreeuw	909
3	Kauw	636	3	Merel	586	3	Kauw	327	3	Kauw	649
4	Vink	596	4	Koolmees	575	4	Merel	311	4	Koolmees	639
5	Spreeuw	590	5	Houtduif	411	5	Turkse Tortel	257	5	Merel	637
6	Merel	554	6	Turkse Tortel	392	6	Pimpelmees	248	6	Pimpelmees	563
7	Houtduif	517	7	Pimpelmees	352	7	Ekster	245	7	Turkse Tortel	501
8	Pimpelmees	493	8	Ekster	318	8	Houtduif	225	8	Ekster	452
9	Turkse Tortel	376	9	Heggenmus	280	9	Heggenmus	131	9	Vink	411
10	Staartmees	304	10	Gaai	190	10	Gaai	113	10	Houtduif	381

2010

WINTER			LENTE			ZOMER			HERFST		
top 10	soort	aantal	top 10	soort	aantal	top 10	soort	aantal	top 10	soort	aantal
1	Huisumus	1812	1	Huisumus	2022	1	Huisumus	1739	1	Huisumus	2836
2	Spreeuw	796	2	Kauw	625	2	Koolmees	405	2	Koolmees	834
3	Merel	693	3	Merel	614	3	Merel	369	3	Merel	794
4	Vink	671	4	Koolmees	536	4	Kauw	323	4	Kauw	691
5	Kauw	561	5	Houtduif	432	5	Pimpelmees	270	5	Houtduif	600
6	Koolmees	506	6	Ekster	346	6	Houtduif	256	6	Vink	598
7	Pimpelmees	434	7	Pimpelmees	330	7	Turkse Tortel	254	7	Pimpelmees	588
8	Turkse Tortel	398	8	Turkse Tortel	330	8	Ekster	226	8	Spreeuw	572
9	Houtduif	363	9	Heggenmus	290	9	Gaai	161	9	Turkse Tortel	451
10	Kokmeeuw	321	10	Spreeuw	242	10	Heggenmus	159	10	Ekster	426

De landelijke trend is namelijk dat deze populatie fors afneemt en het is een feit dat zelfs mensen die niets met vogels hebben, toegeven geschrokken te zijn van het nieuws dat de huismus hard achteruit gaat in Nederland. Huismussen horen zo bij het straatbeeld dat het zonder hen opeens opvallend steriel is.

Nu is het niet zo dat de huismus opeens een bijzondere vogelsoort is geworden. Nog altijd kunnen huismussen op veel plaatsen worden aangetroffen. Hoewel de huismussen typische zaadeters zijn, worden de jongen gevoerd met allerlei insecten, welke de noodzakelijke eiwitten voor de groei van de jongen leveren.

Voedsel- en broedbiotoop: Huismussen zoeken hun voedsel, dat voornamelijk uit bessen en zaden bestaat, op de grond. Daarbij hippen ze op een karakteristieke manier, als een stuitende pingpongbal, in het rond. Huismussen stellen prijs op een rommelige menselijke omgeving, met struikgewas, schuren, weilanden met vee, gemorst graan en zo verder. Het nest wordt gemaakt in holten van bomen, in nestkasten, onder dakpannen en in gaten en kieren van gebouwen. Het slordige nest bestaat uit takjes, stro, veertjes en hondenharen.

Ondanks de eerder vermelde zorgelijke ontwikkelingen ten aanzien van de huismus valt het toch op dat de aantallen ten aanzien van deze soort enorm afwijken in positieve zin ten opzichte van de overige soorten.

Nummer twee in de top 10 is de kauw. Kauwtjes zijn gedrongen vogels, zwart met een grijs achterhoofd. De intelligentie van kraaiachtigen is bij geen vogel beter te observeren dan bij kauwtjes. Onderzoekers hebben ontdekt dat kauwen een soort taal kennen, met bepaalde geluiden voor verschillende situaties.

Wie de tijd neemt om een groepje kauwen in de omgeving wat langer te bekijken wordt dan ook getraakteerd op een tentoonstelling van sociale structuren, pikordeverhoudingen, sociale intriges en onderlinge blikken van verstandhouding tussen 'verliefde' stelletjes. Kauwen zijn holenbroeders, die het liefst in elkaars nabijheid leven, zonder een echte kolonie te vormen.

Holle bomen en oude nesten van zwarte spechten zijn hun oorspronkelijke broedplaats, maar ook schoorstenen en bosuilenkasten worden graag benut als onderkomen. De paarband tussen een mannetje en vrouwtje duurt een leven lang en de vogels zijn bijna altijd onafscheidelijk.

Zelfs wanneer de vogels in groepen voedsel zoeken, zijn de afzonderlijke paartjes door hun gedrag te herkennen.

Voedsel- en broedbiotoop: In het voetspoor van de menselijke beschaving weet de kauw zich goed te redden. Zijn hoge intelligentie helpt kauwen om snel gebruik te maken van nieuwe voedselbronnen. Het is dan ook niet verwonderlijk dat de kauw in diverse milieus wordt aangetroffen. Het nest wordt gemaakt in holten van bomen, onder dakpannen en in schoorstenen.

3. Totaal aantal getelde vogels

In onderstaande tabellen wordt een weergave gegeven van het totaal aantal getelde vogels. In tabel 1 een weergave van het totaal aantal groter dan 100 vogels per soort. Tabel 2 geeft inzicht in het aantal getelde vogels dat kleiner is dan 100, maar groter dan 10. Waarom is er voor deze opzet gekozen? Er worden meer vogels geteld, maar dan zijn de aantallen relatief laag en wanneer we alle soorten weergeven, dan worden de tabellen erg lang.

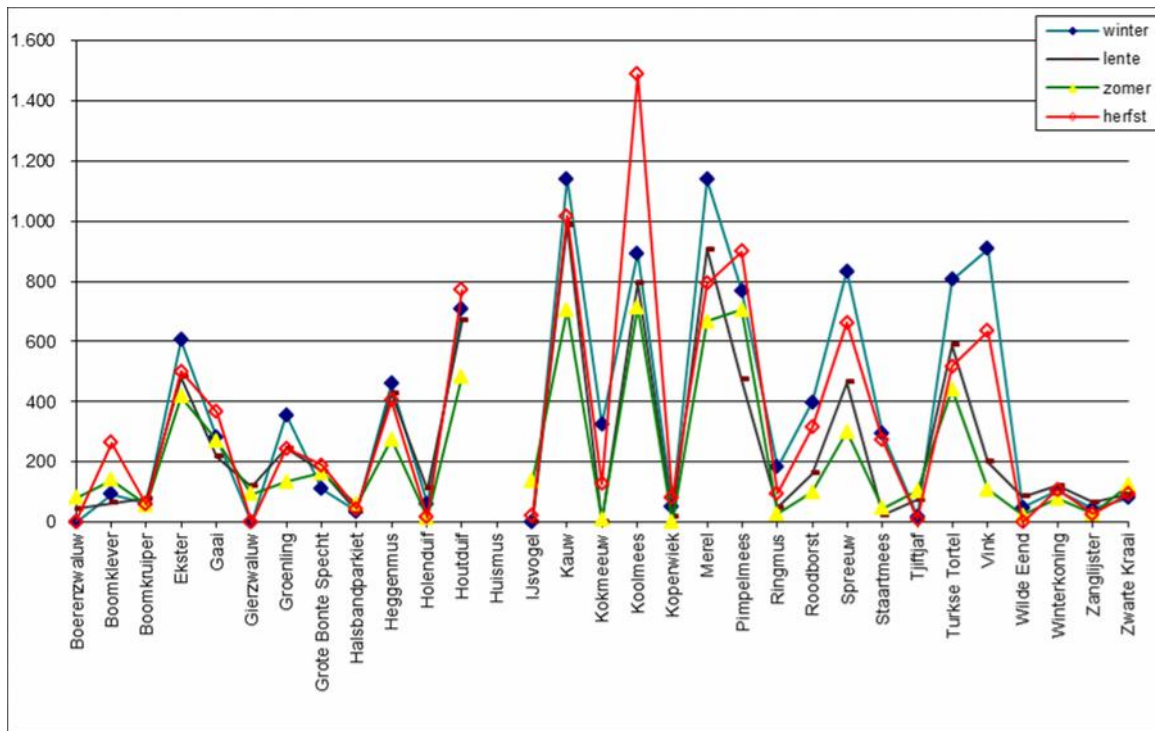
Tabel 1

soort	winter	lente	zomer	herfst	totaal
Boerenzwaluw	0	43	81	2	126
Boomklever	93	63	140	264	560
Boomkruiper	61	79	56	60	256
Ekster	606	481	417	500	2.004
Gaai	281	216	271	366	1.134
Gierzwaluw	0	119	94	0	213
Groenling	355	244	133	245	977
Grote Bonte Specht	111	167	164	189	631
Halsbandparkiet	36	35	59	44	174
Heggenmus	461	429	274	404	1.568
Holenduif	62	110	14	16	202
Houtduif	710	670	483	771	2.634
Huismus					14.185
IJsvogel	2	2	138	22	164
Kauw	1.140	986	705	1.016	3.847
Kokmeeuw	325	2	7	128	462
Koolmees	893	794	713	1.488	3.888
Koperwiek	52	16	0	81	149
Merel	1.139	905	666	792	3.502
Pimpelmees	770	473	706	899	2.848
Ringmus	183	49	27	96	355
Roodborst	398	162	99	315	974
Spreeuw	833	465	299	662	2.259
Staatmees	293	22	46	273	634
Tjiftjaf	19	74	104	10	207
Turkse Tortel	805	588	441	518	2.352
Vink	908	200	109	635	1.852
Wilde Eend	48	84	22	0	154
Winterkoning	103	120	78	108	409
Zanglijster	45	65	26	27	163
Zwarte Kraai	80	92	122	93	387

Tabel2

soort	winter	lente	zomer	herfst	totaal
Blauwe Reiger	12	13	7	9	41
Bonte specht	0	1	1	9	11
Fitis	0	15	21	0	36
Glanskop	14	4	10	47	75
Goudvink	20	8	0	6	34
Knobbelzwaan	17	3	0	0	20
Kramsvogel	8	3	0	66	77
Kuifmees	8	0	2	15	25
Meerkoet	25	36	15	0	76
Putter	2	39	10	3	54
Roek	9	12	5	28	54
Roodkopbuulbuul	0	0	3	28	31
Sijs	10	0	0	59	69
Sperwer	31	8	13	19	71
Stormmeeuw	1	0	0	16	17
Visdief	0	6	1	10	17
Waterhoen	47	4	13	21	85
Witkopstaartmees	0	0	0	26	26
Witte Kwikstaart	2	35	14	20	71
Zwarte Mees	3	7	23	16	49
Zwartkop	5	34	35	3	77

Grafiek1 - 2012

De grafieken 1 en 2 hebben betrekking op dezelfde gegevens, maar zijn grafisch iets anders opgezet. Gelijk aan vorig jaar is de huisemus koploper, maar omdat deze soort in het onderzoek zo dominant is, wordt deze niet in bovenstaande tabel en de onderstaande grafiek meegenomen. Hierdoor ontstaat er meer inzicht in de overige soorten.

Opvallend is de koolmees die in de herfst er uitspringt qua aantal getelde vogels. Het is misschien wel het bekendste vogeltje van Nederland: de koolmees.

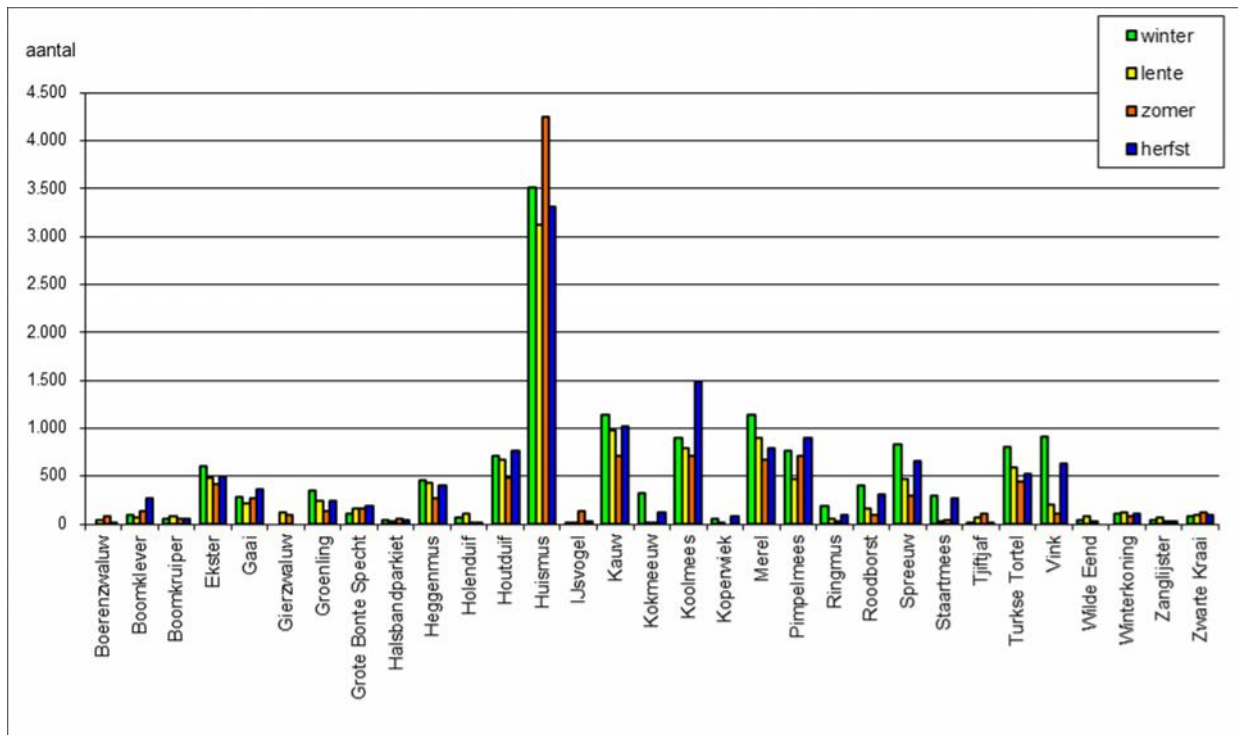

Vrijwel iedereen die een nestkast in tuin of park heeft hangen kan wel bijna rekenen op de aanwezigheid van deze geel-groen-zwarte acrobaat. Mannetje en vrouwtje lijken sterk op elkaar, maar zijn toch goed te onderscheiden. Mannetjes hebben namelijk een flinke brede zwarte stropdas over de borst hangen, terwijl dat bij de vrouwtjes slechts een dun sjaaltje is.

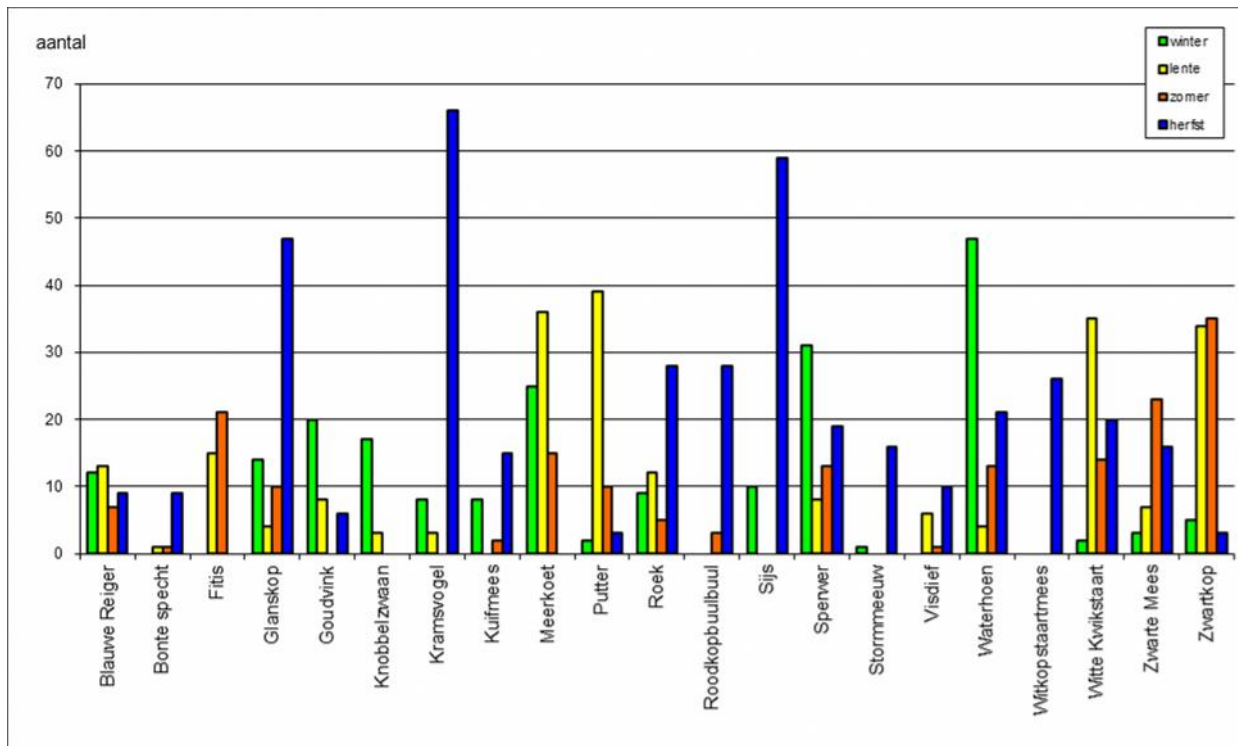
De koolmees is vermaard om zijn repertoire aan geluiden. Een beetje koolmees kent wel 40 varianten op de koolmeeszing. Door overal in zijn territorium een ander deuntje te zingen, denken mezen uit de omgeving dat het gebied al druk bewoond is door koolmezen. Over elkaar voor de gek houden gesproken... De buurmees past precies dezelfde truc toe! In Nederland leven veel meer koolmezen dan er natuurlijke boomholten zijn; een groot deel van de mezen bewoont dan ook een nestkast. Ook de wintersterfte is door gul gegeven vetbollen en pindanetjes lager dan in een natuurlijker situatie. Maar het is natuurlijk een prachtig gezicht om zo'n behendige koolmees aan een mezenbol te zien bungelen.

Voedsel- en broedbiotoop: Bosrijke gebieden (en tuinen vallen daar in de ogen van koolmezen zeker ook onder), struikgewas, houtwallen en -singels: overal waar bomen staan voelen koolmezen zich thuis. Koolmezen zoeken in deze gebieden naar insecten en hun larven. In de winter worden hoofdzakelijk zaden gegeten. Oorspronkelijk zijn koolmezen broedvogels van boomholten, zoals spechtennesten. Buitelend tussen de takken van bomen en struiken zoeken ze naar hun voedsel.

Grafiek2 – 2012

Grafiek3 – 2012

4. Meerjarenoverzichten percentage tuinen

Op het inventarisatieformulier zijn de vogelsoorten opgenomen die de afgelopen jaren het meeste waren gezien, maar er zijn door de tuinvogeltellers ook andere soorten waargenomen en gerapporteerd. Met ingang van 2010 zijn die in de tabellen opgenomen en dat is de reden waarom er bij sommige soorten een korte historie is.

4.1. Tabel 1 – Winter meerjarenoverzicht

Opvallend is dat het percentage tuinen in de winter fors is afgenomen, maar dat is het gevolg van het feit dat er met ingang van 2012 is gekozen om geen overgangsmaand meer te hanteren. Er wordt nu gemeten over de volledige periode (13 in plaats van 9 weken) en dat heeft ook (negatieve) consequenties voor het gemiddelde aantal tuinen. Deze gewijzigde meting heeft daarom wel gevolgen voor de historische vergelijkingen.

Tabel 1: Winter overzicht 1992 - 2012																					
Percentage tuinen, waarin de genoemde soorten voorkomen. Gemiddelde over week 1 t/m 13.																					
Jaartal	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Koude Getal	34	41	63	22	151	132	19	47	4	28	22	80	16	32	32	5	20	56	95	81	88
Blauwe Reiger																			10	2	3
Boomklever	14	9	8	6	11	19	11	6	18	16	27	16	23	12	16	19	11	27	11	15	15
Boomkruiper	5	1	5	4	10	8	5	8	11	21	19	16	16	14	18	15	20	23	16	15	11
Ekster	55	51	59	66	63	62	62	67	65	68	65	82	75	72	76	79	78	81	80	83	77
Gaai	24	19	28	27	33	43	35	29	32	32	36	40	42	42	44	39	42	46	48	58	42
Goudhaantje																			2	5	
Goudvink																			4	5	2
Groenling	34	24	38	30	36	45	38	26	36	31	33	37	39	41	38	44	40	35	41	36	27
Grote Bonte Specht																			19	21	23
Heggenmus	59	68	69	70	76	73	69	82	77	81	74	80	81	83	84	84	89	85	86	87	73
Houtduif	43	37	57	59	65	71	67	65	72	72	78	80	79	81	83	84	81	88	87	94	79
Huisemus	64	62	68	65	49	64	59	65	64	63	61	55	50	61	65	67	70	59	73	69	69
Kauw	53	50	58	55	63	59	56	67	67	59	69	75	64	73	71	72	77	70	64	66	63
Keep																			10	16	
Kokmeeuw																			23	5	13
Koolmees	91	90	86	93	93	97	92	91	95	98	95	96	96	95	95	96	95	94	97	97	88
Koperwiek	2	5	1	1	18	11		11	1	15	5	5	1	10	8	1	2	3	20		4
Kramsvogel				3	38	3		2	1	7		8	1	3	1		1	1	24	1	1
Kuifmees																			1	5	1
Merel	94	96	96	90	97	99	95	99	95	98	98	99	97	99	99	98	99	99	100	99	96
Pimpelmees	73	72	81	90	81	88	81	87	87	90	81	89	88	91	89	97	96	91	95	94	79
Ringmus	9	9	5	7	10	22	17	7	18	8	13	19	13	12	14	13	11	11	8	11	11
Roodborst	76	81	81	79	84	77	74	81	74	91	80	86	82	89	91	88	87	93	91	92	76
Sijs	5	9	25	29	14	30	60	13	35	9	12	44	16	4	38	1	31	17	6	14	1
Sperwer																			8	6	6
Spreeuw	64	62	72	69	76	76	70	72	64	66	59	78	58	57	70	63	56	63	68	61	48
Staatmees	13	14	28	36	33	33	27	26	29	40	36	37	40	37	45	35	37	41	34	31	18
Turkse Tortel	44	56	56	57	64	75	78	76	80	80	79	75	72	89	83	83	86	78	85	75	78
Vink	65	63	74	72	75	86	77	83	90	80	85	87	77	82	81	86	90	84	90	85	65
Waterhoen																			5		6
Wilde Eend																			7	4	4
Winterkoning	32	28	38	33	40	22	27	27	33	48	38	46	38	44	41	39	42	34	40	27	23
Witkopstaartmees																			5	1	
Zanglijster	3	3	3	6	17	7	4	11	9	14	11	11	12	14	16	12	8	10	16	10	10
Zwarte Kraai	13	8	11	5	16	18	13	18	22	19	20	19	26	20	19	24	18	21	19	16	10
Zwarte Mees																			3	7	0
Zwartkop		3	1	1	6	1	2	1	3	6	5	7	4	5	6	5	3	11	5	4	1
Aantal soorten/week																					
Gemiddeld	10,0	10,2	11,2	11,2	12,9	12,3	11,8	11,6	12,6	12,9	12,4	13,9	13,3	13,6	14,3	13,3	13,9	14,1	13,5	13,2	10,1

4.2. Tabel 2 – Lente meerjarenoverzicht

In deze tabel is er geen invloed van de overgangsmoanden, dus kunnen de ontwikkelingen wel inzichtelijk worden gemaakt. Gelijk aan vorige jaren fluctueren de uitkomsten, maar zijn de uitkomsten per 2012 in een aantal gevallen in de lijn van voorgaande jaren.

Tabel 2: Lente overzicht 1992 - 2012																						
Percentage tuinen, waarin de genoemde soorten voorkomen. Gemiddelde over week 14 t/m 26.																						
Jaartal	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	
Koude Getal	34	41	63	22	151	132	19	47	4	28	22	80	16	32	32	5	20	56	95	81	88	
Boerenwaluw																			12	6	1	
Boomklover	4	9	8	4	7	10	6	5	11	10	15	14	16	14	18	10	8	12	4	14	12	
Boomkruiper		7	7	5	8	8	5	9	9	19	16	17	19	12	12	15	16	14	13	5	10	
Ekster	47	58	56	68	69	64	65	73	67	70	69	78	74	77	77	81	68	75	80	78	66	
Gaai	16	26	28	34	31	28	32	31	27	29	29	35	40	44	46	33	39	41	39	47	35	
Gierzwaluw																			8	6	5	
Groenling	12	17	12	10	19	22	15	11	12	23	16	17	30	27	29	18	32	19	23	29	24	
Grote Bonte Specht																			20	24	21	
Halsbandparkiet																			4	4	5	
Heggenmus	43	54	56	57	63	62	51	56	56	63	52	72	65	69	67	71	71	68	78	74	62	
Houtduif	47	55	69	71	70	68	72	75	74	82	74	81	84	84	83	84	85	87	85	83	75	
Huisemus	69	58	64	72	61	67	64	70	57	65	67	64	61	79	74	73	82	70	76	83	72	
Kauw	54	52	55	59	60	64	46	62	63	70	68	66	70	67	66	67	70	60	63	71	59	
Kokmeeuw																			8	0	1	
Koolmees	85	77	83	85	88	86	88	86	87	94	88	92	86	85	93	92	95	86	91	92	84	
Merel	97	94	97	89	99	98	96	98	95	98	96	95	98	95	98	99	99	100	98	98	91	
Pimpelmees	56	54	65	65	75	67	70	66	60	68	63	68	67	65	71	66	75	70	74	74	61	
Ringmus	5		1	1	3	8	1	3	2	5	5	9	6	8	4	6	6	7	4	3	6	
Roodborst	27	26	29	32	38	18	26	23	35	39	35	43	34	30	39	40	41	24	36	19	28	
Spreeuw	56	52	46	50	55	50	46	45	41	52	41	52	47	43	55	53	58	47	41	29	35	
Staartmees	5	10	18	12	11	10	8	10	13	12	12	19	19	12	11	7	14	11	7	6	2	
Tjiftjaf	3	10	16	11	17	18	32	17	17	23	18	30	24	20	18	17	22	20	23	16	16	
Turkse Tortel	33	50	50	53	65	80	68	69	68	74	65	71	73	81	83	76	82	74	72	79	70	
Vink	20	17	29	31	31	32	25	34	33	42	30	49	43	38	47	30	45	33	36	33	26	
Wilde Eend																			4	3	7	
Winterkoning	5	14	23	19	22	10	17	28	23	35	27	34	25	29	36	37	46	39	32	24	24	
Witte Kwikstaart																			4	1	4	
Zanglijster	2	7	8	12	15	7	10	10	14	15	15	16	10	16	10	17	13	11	11	5	11	
Zwarte Kraai	8	11	12	8	10	16	12	18	14	16	22	28	22	21	19	26	16	16	21	11	12	
Zwartkop	3	12	14	9	8	4	10	9	11	17	11	16	16	20	21	13	5	7	4	15	7	
Aantal soorten/week																						
Gemiddeld																				9,1	9,1	9,1

De meest opvallende daler is de vink en vergeleken met voorgaande jaren is er sprake van een dieptepunt.

Vinken leven vrijwel overal waar bomen groeien. Hagen, houtwallen, singels, bossen, tuinen en parken: vinken komen vrijwel overal voor. Toch is het vooral hoog Nederland waar vinken in de grootste dichtheden voorkomen. Vinken eten zaden en zachte plantendelen, zoals bladknoppen. In het broedseizoen zijn het echter vooral insecten die gegeten worden. Insecten leveren meer eiwitten, welke noodzakelijk zijn voor de groei van de jonge vinken en het grote energieverbruik van de oudervogels. De zang van de vink is de bekende 'vinkeslag'.

4.3. Tabel 3 – Zomer meerjarenoverzicht

Gelijk aan het winterseizoen werd tot en met 2011 in het zomerseizoen ook het principe van de overgangsmaand gehanteerd en daardoor worden de uitkomsten sterk beïnvloed en zal er geen analyse van de ontwikkelingen worden gegeven.

Tabel 3: Zomer overzicht 1992 - 2012																					
Percentage tuinen, waarin de genoemde soorten voorkomen. Gemiddelde over week 27 t/m 39.																					
Jaartal	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Koude Getal	34	41	63	22	151	132	19	47	4	28	22	80	16	32	32	5	20	56	95	81	88
Warmte Getal	103	31	150	170	56	115	55	99	60	105	77	133	81	95	201	49	80	59	95	43	87
Boerenzwaluw																			13	6	6
Boomklever		8	11	5	9	10	6	9	14	20	18	20	25	18	8	17	10	13	14	14	25
Boomkruiper	1	12	4	5	10	2	7	7	6	10	13	12	20	11	11	13	18	12	14	12	11
Ekster	49	60	46	57	63	61	69	60	68	69	67	71	77	66	72	68	72	68	73	70	63
Fitis																			4	13	5
Gaai	13	19	27	26	32	27	27	34	33	31	32	44	42	39	40	42	42	44	53	41	52
Gierzwaluw																			5		4
Groenling	5	8	4	2	14	6	4	5	6	3	5	7	20	16	12	13	8	10	14	16	14
Grote Bonte Specht																			20	12	32
Heggenmus	12	26	23	30	36	30	38	38	38	48	38	52	58	54	59	60	53	60	64	42	46
Houtduif	42	62	61	68	65	67	63	71	77	82	78	84	84	77	78	81	89	87	84	71	72
Huismus	60	53	63	55	53	69	61	55	52	51	55	54	51	68	79	66	77	78	70	76	68
Kauw	43	48	53	53	58	55	67	59	67	70	56	56	59	58	53	50	59	54	58	50	52
Kokmeeuw																			7	1	3
Koolmees	63	71	71	81	78	82	84	79	88	89	84	83	89	83	87	81	87	88	90	84	79
Merel	90	89	93	86	96	97	96	95	94	93	91	93	96	92	91	94	91	95	90	80	81
Pimpelmees	24	43	57	55	70	63	57	62	51	65	54	61	58	59	64	55	62	63	70	59	69
Ringmus	5		1		1	4		1	1	3	2	4	1	3	1		2	3		1	4
Roodborst	13	18	18	13	10	10	13	25	25	24	22	28	25	25	23	27	24	13	20	17	1
Spreeuw	36	30	25	20	28	27	24	23	38	32	30	24	20	32	34	28	29	30	13	6	18
Staartmees	2	12	10	9	15	9	7	9	10	14	8	11	13	12	9	9	8	8	6	4	3
Tijftjaf	3	14	13	9	19	31	25	15	17	19	19	25	30	18	14	26	21	29	28	20	24
Turkse Tortel	33	43	46	57	62	71	74	68	70	72	61	60	69	69	76	76	77	74	75	66	63
Vink	6	9	14	13	14	15	12	18	21	20	24	33	31	27	23	18	27	24	36	15	20
Wilde Eend																			9		3
Winterkoning	8	21	20	18	12	10	14	17	24	28	23	31	38	29	24	39	27	33	30	20	20
Zanglijster	1	4	4	7	7	9	3	9	9	11	13	12	13	10	5	15	7	10	14	10	7
Zwarte Kraai	11	11	14	5	16	20	8	19	16	26	18	25	28	28	17	23	13	21	19	16	16
Zwartkop																			11	6	7
Aantal soorten/week																					
Gemiddeld	5,6	6,8	7,4	7,4	8,1	8,2	7,9	8,2	8,8	9,7	9,6	10	10	10	9,8	9,7	9,5	10	8,7	7,6	8,2

4.4. Tabel 4 – Herfst meerjarenoverzicht

Opvallendste mutaties zijn de koolmees (van 85% naar 95%), grote bonte specht (van 18% naar 39%) en de Turkse tortel (van 77% naar 58%).

Tabel 4: Herfst overzicht 1992 - 2012																						
Percentage tuinen, waarin de genoemde soorten voorkomen. Gemiddelde over week 40 t/m 52.																						
Jaartal	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	
Koude Getal	34	41	63	22	151	132	19	47	4	28	22	80	16	32	32	5	20	56	95	81	88	
Warmte Getal	103	31	150	170	56	115	55	99	60	105	77	133	81	95	201	49	80	59	95	43	87	
Boomklover	8	9	7	6	16	13	8	20	11	23	17	30	15	17	20	13	25	4	11	16	43	
Boomkruiper	4	5	7	6	7	7	8	10	12	13	16	17	19	11	14	16	21	14	9	10	14	
Ekster	51	66	65	57	60	65	65	67	64	70	69	78	78	78	75	78	80	68	86	79	73	
Fitis																			0	9		
Gaal	17	27	32	29	46	40	29	35	32	40	41	48	41	43	44	45	54	35	62	43	57	
Goudhaantje	14	17	14	10	7	9	10	12	20	17	5	12	7	6	2	6	5	1	1	1	1	
Groenling	8	23	13	20	25	23	18	21	12	19	20	28	28	25	24	29	28	20	24	23	18	
Grote Bonte Specht																				22	18	39
Heggenmus	45	62	55	61	61	65	66	79	65	65	75	78	78	73	77	75	81	80	86	75	68	
Houtduif	31	40	50	38	57	59	53	63	64	70	66	75	68	70	66	73	78	63	84	65	81	
Huismus	63	65	64	55	58	68	63	63	59	53	63	52	56	66	69	63	68	73	82	76	59	
Kauw	43	42	47	58	47	49	59	61	57	55	58	62	69	65	64	66	59	65	74	65	58	
Keep																				4	4	1
Kokmeeuw																				20	3	5
Koolmees	88	94	96	90	95	90	92	92	87	88	94	92	93	93	93	98	97	91	97	85	95	
Koperwiek	4	13	12	6	6	3	11	6	7	3	2	6	9	8	1	7	3	2	3	8	3	
Kramsvogel				2	2			2	3	2	1	2	1	1	1	1	1	1	2	0	2	
Merel	89	96	97	95	95	93	98	97	96	93	99	96	97	90	94	96	92	91	97	90	91	
Pimpelmees	67	80	78	78	84	77	78	80	77	73	80	78	80	82	88	82	91	85	93	84	82	
Ringmus	4	4	2	4	5	8	6	8	4	3	5	11	12	11	11	14	13	6	14	13	8	
Roodborst	75	81	79	69	62	73	76	81	80	81	82	83	83	83	88	83	88	82	86	78		
Sijs	4	11	4	5	9	9			3	2	12	5	2	4		7	4		4	1	1	
Sperwer																				3	7	5
Spreeuw	59	66	60	67	63	67	65	64	62	55	62	47	58	55	62	56	54	49	52	49	36	
Staatmees	7	22	23	20	19	18	14	17	19	23	24	24	22	20	15	25	25	17	18	14	14	
Tjiftjaf	1	2	3	1	2	5	4	3	3	5	5	3	4	2	2	1	3	4	5	5	3	
Turkse Tortel	33	47	41	53	60	72	66	71	74	60	62	63	73	74	77	80	76	77	74	77	58	
Vink	44	62	57	53	56	62	68	75	54	63	58	72	67	68	72	73	77	66	72	58	61	
Waterhoen																				8		
Wilde Eend																				6		
Winterkoning	39	53	37	41	33	35	36	42	48	38	56	43	51	46	50	47	46	33	40	33	25	
Zanglijster	2	2	4	8	6	4	5	8	12	13	14	16	10	8	9	9	11	3	13	8	6	
Zwarte Kraai	6	11	7	8	13	14	15	19	14	16	22	22	22	20	28	18	17	14	18	15	14	
Aantal soorten/week																						
Gemiddeld																				12,0	10,9	10,7

5. Overzichten per seizoen

5.1. Tabel 5 - Winteroverzicht

Zie hoofdstuk "toelichting tabellen" voor een nadere uitleg van de tabellen.

Tabel 5: Winter													
Aantal tuinen , waarin de genoemde soorten werden waargenomen.													
Weeknummer	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Getelde tuinen	21	31	34	34	35	35	35	35	35	35	37	34	33
Aalscholver	1				1	1							
Blauwe Reiger	1	2	2				1	2	1		2	1	
Boomklever	2	2	5	2	6	5	5	6	6	6	10	8	4
Boomkruiper	4	3	1	3	2	1	4	2	8	5	4	4	4
Ekster	19	26	25	28	25	29	26	25	26	28	25	26	26
Gaai	12	12	16	10	17	16	12	17	15	11	17	10	15
Glanskop		1	3	1	1	2	2	1	1				
Groenling	4	7	11	8	10	10	9	10	11	11	10	8	10
Grote Bonte Specht	3	3	7	6	10	11	8	8	8	8	10	11	8
Halsbandparkiet	1	1	1	1	2	1	1	1	2		1	2	1
Heggenmus	17	22	20	22	26	23	25	29	27	26	29	26	23
Holenduif			1	2	2	2	3	2	3	6	6	1	2
Houtduif	15	22	24	26	26	29	28	31	28	28	28	30	27
Huismus	16	20	22	23	24	25	22	24	23	25	25	24	24
Kauw	12	17	19	23	23	24	20	23	22	23	23	21	22
Kokmeeuw	2	2	5	4	8	10	7	6	3	2	2	2	2
Koolmees	20	29	28	30	28	31	30	31	31	30	33	31	29
Koperwiek	2	1	1	4	1	5	1	1		1			
Meerkoet	1	1	1	1	1	1			1	1	1	1	1
Merel	21	30	31	32	33	34	34	33	33	34	36	33	33
Pimpelmees	19	22	25	30	30	26	27	27	26	27	30	28	25
Ringmus	4	5	4	4	4	4	3	3	3	4	3	4	3
Roodborst	18	25	25	26	30	30	27	27	25	25	29	22	20
Sperwer	3	3		1	3	2	3	1	4		2	1	1
Spreeuw	8	12	14	13	20	19	19	16	20	17	18	17	17
Staatmees	3	6	9	9	11	8	8	8	2	5	4	4	1
Tjiftjaf									1	2	3	7	6
Turkse Tortel	18	24	26	26	25	29	28	27	28	28	28	27	25
Vink	12	19	21	24	27	28	26	22	24	22	23	17	17
Waterhoen	2	2	2	2	1	3	2	2	3	2	2	2	
Wilde Eend	1	1	1	1	1			1	3	2	3	2	2
Winterkoning	6	6	3	4	12	11	9	8	8	7	9	7	10
Zanglijster	2	1	2		6	7	3	6	7	2	2	3	3
Zwarte Kraai	4	5	3	4	3	4	2	2	4	4	3	3	3

5.2. Tabel 6 - Lenteoverzicht

Tabel 6: Lente													
Aantal tuinen , waarin de genoemde soorten werden waargenomen.													
Weeknummer	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26
Getelde tuinen	35	35	34	32	33	30	33	34	32	34	34	31	32
Aalscholver			1						1				
Blauwe Reiger	2	1	1		2	1	2	1	1	1		1	
Boerenzwaluw			1	1	1	2	1	1	1	1	1	1	3
Boomklever	4	4	4	5	6	4	3	5	4	3	4	3	3
Boomkruiper	5	3	2	2	6	3	4	4	4	4	4	5	6
Ekster	27	18	23	22	22	24	21	22	21	24	23	23	20
Fitis		1	1				1	1	2	4	2	1	1
Gaai	10	14	11	11	12	10	10	11	9	12	15	14	17
Gierzwaluw				1		2	3	2	1	2	2	3	1
Groenling	14	10	9	9	10	8	9	10	9	8	8	6	10
Grote Bonte Specht	11	9	7	7	7	3	8	8	9	5	6	10	11
Halsbandparkiet	1	1	2	1	1	1	2	3	2	1	1	1	2
Heggenmus	25	25	25	22	18	18	19	19	20	20	22	20	21
Holenduif	3	3	4	2	3	3	4	4	4	2	6	3	3
Houtduif	29	27	28	25	25	22	24	27	23	24	25	21	24
Huismus	23	24	25	23	21	20	22	22	25	27	27	25	23
Kauw	24	18	22	20	20	18	21	20	18	22	18	19	19
Koolmees	28	30	31	27	30	28	29	26	26	27	28	27	26
Meerkoet	2	2	1	1	1	1	2	3	3	3	2	1	2
Merel	32	34	32	31	30	30	31	31	31	32	29	28	30
Pimpelmees	25	25	23	20	21	17	20	20	19	20	19	16	21
Putter	1	2	1	1	2	1	1	1	2	1	1		
Ringmus	2	2	4	4	2	3	4	2	1	2	1	1	1
Roodborst	18	20	15	12	11	5	7	6	6	8	6	6	6
Spreeuw	17	15	13	9	12	8	12	10	11	14	13	12	11
Tjiftjaf	9	6	9	3	4	3	6	6	4	5	4	5	6
Turkse Tortel	26	24	25	23	24	21	22	25	20	24	21	21	23
Vink	16	14	14	13	7	9	7	10	6	10	7	6	9
Wilde Eend	2	5	4	2	3	2	2	4	2	1	4	2	1
Winterkoning	11	10	7	6	9	6	8	7	8	9	11	8	11
Witte Kwikstaart	1	1	2	1	2	1	1	2	1	1	3	2	2
Zanglijster	5	2	1	2	4	2	6	6	6	6	6	5	7
Zwarte Kraai	5	3	4	5	8	3	5	4	5	5	5	5	4
Zwartkop			1	2		3	2	1	2	6	4	5	5

5.3. Tabel 7 - Zomeroverzicht

Tabel 7: Zomer													
Aantal tuinen , waarin de genoemde soorten werden waargenomen.													
Weeknummer	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39
Getelde tuinen	31	30	30	24	23	27	27	29	28	31	31	29	32
Aalscholver													
Boerenwaluw	2	2	2	2	2	2	2	1	2	2	3	1	
Boomklever	6	5	4	3	4	7	5	7	8	14	11	9	11
Boomkruiper	4	2	3	3	3	3	3	2	5	3	3	5	3
Ekster	20	18	21	19	16	19	17	21	16	21	20	20	23
Fitis	1	1	3	1	2	2	2	2	2	1	1	1	1
Gaai	15	17	15	7	9	14	13	13	16	16	17	18	19
Gierzwaluw	4	4	3	2	1			1					
Groenling	10	7	7	8	4	4	2	1	3	2	3	1	4
Grote Bonte Specht	11	9	12	10	5	10	9	9	7	13	11	6	9
Halsbandparkiet	3	1	3		1	3		1	1	2	2	3	1
Heggenmus	19	14	16	11	12	10	11	11	9	16	16	17	20
Holenduif	2	1			1	1	1	1		1	1		1
Houtduif	23	26	21	18	17	20	21	19	20	22	22	23	24
Huismus	24	23	22	17	15	17	19	22	17	19	18	19	22
Ijsvogel	1	1	2	1	1	1	1	2	2	2	2	1	1
Kauw	16	13	14	12	11	13	15	11	17	15	19	19	20
Koolmees	25	26	22	16	18	21	23	24	24	26	25	25	28
Meerkoet	1	1	1	1	1	1		1	1	1	1	1	1
Merel	24	25	26	19	20	22	23	25	21	23	27	25	27
Pimpelmees	20	20	20	15	18	20	18	18	20	22	23	21	25
Ringmus	2	1	2	1	1	1	1	1	1	1	1		3
Roodborst	5	4	7	5	7	5	3	2	4	5	7	8	9
Sperwer		1	1	1	1	2	2	1	2			1	1
Spreeuw	5	8	3	3	2	2	3	2	3	6	9	10	10
Staatmees	1	1		2	1		1	2	1		3	1	
Tijftjaf	9	7	8	3	6	9	6	6	8	7	9	10	4
Turkse Tortel	22	18	19	15	17	17	17	20	19	21	18	20	16
Vink	8	5	7	6	3	6	3	2	5	7	6	8	8
Wilde Eend	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Winterkoning	10	5	6	4	7	7	5	6	7	5	6	5	3
Zanglijster	5	2	2	2	4	2	1	1	2	2	1	1	1
Zwarte Kraai	7	7	6	6	6	4	3	5	4	6	4	4	4
Zwarte Mees	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	
Zwartkop	4	3	3	2	2	3	2	2	2	1	1	1	

5.4. Tabel 8 - Herfstoverzicht

Tabel 8: Herfst													
Aantal tuinen , waarin de genoemde soorten werden waargenomen.													
Weeknummer	40	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	51	52
Getelde tuinen	35	34	35	35	33	33	31	31	33	34	34	35	33
Aalscholver													
Boomklever	14	13	15	16	14	15	12	14	12	14	16	16	14
Boomkruiper	2	7	3	3	4	4	4	3	5	5	4	5	3
Ekster	23	24	25	27	22	26	22	21	25	22	26	26	24
Gaai	24	18	17	20	20	19	21	17	15	19	23	18	16
Glanskop	3	2	2	1	2	2	3	4	3	2	3	3	3
Groenling	6	7	7	5	7	5	4	5	7	7	7	6	8
Grote Bonte Specht	9	11	10	12	14	18	14	13	15	13	14	12	12
Halsbandparkiet		1	1	1	2	1	1	1	2		2	2	1
Heggenmus	21	19	22	24	23	23	26	21	21	25	22	20	20
Holenduif	1	2	1				1	1	1	2	1		2
Houtduif	24	26	26	28	24	25	24	26	30	28	26	28	25
Huismus	19	20	21	20	19	19	18	16	18	18	20	20	18
IJsvogel	2	1	1	1	1	1	1		1	1	1		1
Kauw	19	19	21	18	18	22	19	17	18	22	19	20	18
Kokmeeuw	1	1	3	2	1	3	1	2	4	9	5	3	1
Koolmees	30	32	33	35	32	30	30	29	32	32	32	33	33
Koperwiek	2	1	3	2	2	4	3	2	2	2	1	1	2
Kuifmees		1			1		1	1	1	1	1	2	1
Merel	28	26	30	31	29	29	29	29	29	32	29	33	29
Pimpelmees	27	27	27	29	27	27	25	27	30	25	30	28	26
Ringmus	1	1	2	2	2	3	3	3	3	3	2	4	4
Roek	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2		1
Roodkopbuulbuul	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Roodborst	13	15	20	23	22	23	22	20	25	24	26	23	25
Sperwer	1		1	1	3			2	3	3	2	1	2
Spreeuw	12	16	17	10	11	10	10	10	12	10	12	11	10
Staartmees	2	3	3	6	3	2	2	2	4	2	8	10	10
Stormmeeuw	1	1		1	1	1	1	1	1	2	2	1	1
Turkse Tortel	18	15	16	17	17	18	18	19	20	22	21	22	18
Vink	11	11	18	18	19	20	18	21	21	23	25	26	25
Winterkoning	7	8	9	7	9	9	7	3	11	9	9	9	7
Witkopstaartmees		1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2
Witte Kwikstaart		2	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Zanglijster	4	6	1	2		1		1	2	1	3	1	2
Zwarte Kraai	8	5	5	4	3	4	2	6	4	6	4	4	4
Zwarte Mees		1				1	1	2	1	2	1	3	3

6.3. Zomer – aantal getelde vogels

T= aantal tuinen V = aantal getelde vogels

Weeknummers	week 27		week 28		week 29		week 30		week 31		week 32		week 33		week 34		week 35		week 36		week 37		week 38		week 39			
Vogelsoort	T	V	T	V	T	V	T	V	T	V	T	V	T	V	T	V	T	V	T	V	T	V	T	V	T	V		
Blauwe Reiger	1	1	1	1							1	1	1	1	1	1										2	2	
Boerenwaluw	2	8	2	5	2	10	2	8	2	10	2	12	2	8	1	6	2	3	2	6	3	4	1	1				
Boomklever	6	7	5	6	4	4	3	4	4	5	7	11	5	8	7	11	8	16	14	19	11	18	9	12	11	19		
Boomkruiper	4	5	2	3	3	6	3	4	3	5	3	4	3	3	2	3	5	7	3	3	3	4	5	6	3	3		
Ekster	20	39	18	35	21	37	19	35	16	32	19	29	17	25	21	29	16	23	21	32	20	33	20	30	23	38		
Fitis	1	1	1	1	3	3	1	1	2	2	2	2	2	3	2	2	2	2	1	1	1	1	1	1	1	1		
Gaai	15	25	17	35	15	26	7	11	9	12	14	18	13	15	13	18	16	24	16	21	17	20	18	23	19	23		
Gierzwaluw	4	36	4	27	3	26	2	3	1	1					1	1												
Glanskop			2	3			2	3											1	2	1	1			1	1		
Goudhaantje																					1	1						
Groenling	10	16	7	14	7	12	8	15	4	8	4	10	2	4	1	4	3	5	2	13	3	17	1	6	4	9		
Grote Bonte Specht	11	21	9	15	12	22	10	16	5	5	10	12	9	10	9	10	7	9	13	15	11	11	6	7	9	11		
Halsbandparkiet	3	10	1	2	3	6			1	5	3	9			1	2	1	3	2	7	2	7	3	6	1	2		
Heggenmus	19	28	14	21	16	27	11	15	12	21	10	17	11	16	11	16	9	13	16	24	16	24	17	24	20	28		
Holenduif	2	3	1	1					1	2	1	1	1	1	1	2			1	2	1	1			1	1		
Houtduif	23	49	26	44	21	37	18	30	17	28	20	32	21	37	19	32	20	35	22	34	22	47	23	37	24	41		
Huismus	24	314	23	364	22	331	17	308	15	265	17	293	19	348	22	366	17	342	19	308	18	330	19	339	22	339		
Ijsvogel	1	7	1	10	2	14	1	14	1	38	1	9	1	7	2	9	2	9	2	7	2	5	1	6	1	3		
Kauw	16	69	13	58	14	54	12	43	11	34	13	52	15	49	11	38	17	46	15	55	19	85	19	56	20	66		
Kokmeeuw					1	1															1	6						
Koolmees	25	67	26	62	22	60	16	42	18	39	21	51	23	45	24	46	24	50	26	62	25	59	25	59	28	71		
Kuifmees																					1	2						
Meerkoet	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	1	2			1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	
Merel	24	64	25	67	26	64	19	50	20	47	22	48	23	48	25	47	21	38	23	45	27	50	25	49	27	49		
Pimpelmees	20	46	20	39	20	45	15	33	18	40	20	53	18	97	18	39	20	48	22	64	23	66	21	58	25	78		
Putter	2	3			2	4	1	2															1	1				
Ransuil																				1	1							
Reiger					1	1																						
Ringmus	2	3	1	2	2	3	1	2	1	2	1	2	1	2	1	2	1	2	1	2	1	2			3	3		
Roek																		1	2						1	3		
Roodkopbuulbuul							1	1															1	1	1	1	1	
Roodborst	5	7	4	6	7	9	5	6	7	8	5	7	3	4	2	3	4	11	5	8	7	10	8	10	9	10		
Sperwer			1	1	1	1	1	1	1	1	2	2	2	2	1	1	2	2					1	1	1	1	1	
Spreeuw	5	11	8	21	3	5	3	3	2	4	2	4	3	4	2	2	3	12	6	98	9	40	10	56	10	39		
Staartmees	1	2	1	2			2	5	1	2			1	3	2	6	1	6			3	12	1	8				
Tjiftjaf	9	9	7	8	8	9	3	3	6	7	9	11	6	7	6	9	8	9	7	7	9	11	10	10	4	4		
Turkse Tortel	22	36	18	32	19	36	15	28	17	31	17	34	17	30	20	37	19	36	21	36	18	35	20	36	16	34		
Vink	8	11	5	7	7	12	6	8	3	5	6	8	3	4	2	4	5	6	7	10	6	9	8	10	8	15		
Visdief	1	1																										
Waterhoen	1	2			1	2									1	3	1	1	2	3			1	1	1	1	1	
Wilde Eend	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	1	2	1	3	1	1	1	3	1	2	1	1	1	2	1	2	2	
Winterkoning	10	10	5	5	6	7	4	4	7	7	7	8	5	5	6	6	7	7	5	5	6	6	5	5	3	3	3	
Witte Kwikstaart	1	2	1	2	1	2	1	2	1	2									1	2	1	2						
Zanglijster	5	5	2	2	2	2	2	2	4	4	2	2	1	1	1	1	2	2	2	2	1	1	1	1	1	1	1	
Zwarte Kraai	7	14	7	9	6	10	6	7	6	8	4	6	3	5	5	8	4	6	6	11	4	7	4	6	4	25		
Zwarte Mees	1	2	1	2	1	1	1	2	1	2	1	2	1	2	1	2	1	2	1	2	1	2	1	2	1	2	2	
Zwartkop	4	4	3	4	3	4	2	2	2	2	3	4	2	3	2	3	2	3	1	3	1	2	1	1				
Bonte specht	1	1																										
Bonte vliegenvanger													1	1														
Bosrietzanger	1	1																										
Braamsluiper	2	2																										
Havik									1	1																		

7. Toelichting koude- en warmtegetal

7.1. Koudegetal

De meteorologische winter bestaat uit de maanden december, januari en februari. Vorst in november en maart telt voor de wintergemiddelde temperatuur dus niet mee. Vandaar dat er daarnaast een berekening bestaat, het zogenaamde koudegetal van Hellmann (1854 – 1939), waarin ook vorst in het voor- en naseizoen meetelt.

Het koudegetal is ook geschikt om een tussentijdse balans van de winter op te maken. Voor de berekening wordt gebruik gemaakt van het dagelijks etmaalgemiddelde van de temperatuur. Dat is het gemiddelde over 24 uur, dat bepaald wordt uit de 24 uurlijkse temperatuurmetingen op een dag.

Alle etmaalgemiddelden beneden het vriespunt over de periode 1 november tot en met uiterlijk 31 maart worden opgeteld, zodat uiteindelijk één (koude)getal wordt verkregen. Daarvan wordt het minteken weggelaten. Bedraagt de gemiddelde etmaaltemperatuur op een bepaalde dag -0,5 graden en de volgende dag -0,8 graden, dan is het koudegetal over die twee dagen dus 1,3.

De winter krijgt op grond van het koudegetal in De Bilt aanduidingen als streng, koud, zacht of zeer zacht. Een winter met een koudegetal van minder dan 20 wordt zeer zacht genoemd. Het KNMI heeft statistieken gemaakt van de koudegetallen van alle winters sinds 1901. De winter van 1989 was met een 1,9 de zachtste sinds 1901, op twee staat 1975 (3,2) en op drie 2000 (3,6).

Een koude winter heeft een koudegetal tussen 100 en 160 (koud). Een koude winter is in de afgelopen 111 jaar 21 keer voorgekomen. Zes keer lag het koudegetal tussen 160 en 300 (zeer koud), drie winters kwamen boven 300 uit (streng). Het koudst was de winter van 1963 met een koudegetal van 345,9. De winter van 1947 staat op de tweede plaats met 342,8 en daarna volgt die van 1942 met 331,8.

Het koudegetal van Hellmann, berekend uit de som van alle negatieve etmaalgemiddelden van de temperatuur, is in de winter van 2009/2010 opgelopen tot 94,7. De winter was daarmee de koudste sinds 1997 met een koudegetal van 131,6. In de vorige winter van 2010/2011 is het koudegetal voornamelijk door de bijdrage van de zeer koude december opgelopen tot 80,6.

Dit jaar is het een heel ander verhaal en stond het koudegetal eind januari nog op een magere 1,3. Februari heeft daar drastisch verandering in gebracht. Het koudegetal is dankzij de koudegolf met sprongen omhoog geschoten en staat inmiddels op 88,4. Dat is iets minder dan in de winter van 2010 (koudegetal 94,7) maar iets meer dan in de winter van 2011 (80,6).

De winter van 2012 bezet de 33e plaats op de ranglijst van de "koudste" winters sinds 1901. De bijdrage aan het koudegetal van de afgelopen winter kwam vrijwel volledig voor rekening van de periode 29 januari tot en met 12 februari 2012.

Koudegetal Hellmann (H)	Classificatie
H > 300	Streng
H > 160	Zeer koud
H > 100	Koud
H < 100	Normaal
H < 40	Zacht
H < 20	Zeer zacht
H < 10	Buitengewoon zacht

(bron: KNMI)

7.2. Warmtegetal

Het warmtegetal is een waarderingscijfer voor de zomerwarmte. Voor de berekening van het warmtegetal worden de dagelijkse waarden boven 18 graden van de etmaalgemiddelde temperatuur in De Bilt tussen april en oktober opgeteld.

Een dag met gemiddeld over 24 uur een temperatuur van 20,2 graden draagt dus 2,2 bij aan het warmtegetal. Bedraagt het etmaalgemiddelde 18,0 graden of lager dan levert die dag dus geen bijdrage aan het warmtegetal. Met deze methode kan zowel tussentijds als achteraf de balans worden opgemaakt van de hoeveelheid warmte die de zomer oplevert.

Voorheen telden april en oktober niet mee bij de berekening van het warmtegetal maar door het warmere klimaat is de kans op hogere temperaturen ook in die maanden groter geworden. Een dag met een etmaalgemiddelde temperatuur van minstens 18 graden wordt als vrij warm of warm ervaren zodat deze grenswaarde een representatief beeld geeft van de genoten hoeveelheid warmte.

Het warmtegetal voor de zomer is de tegenhanger van het koudegetal dat voor de winter wordt gebruikt en dat van alle dagen met een etmaalgemiddelde onder nul de negatieve waarde van de temperatuur sommeert. Het warmtegetal geeft alleen een indruk van de warmte in het zomerhalfjaar. Een relatief hoge score zegt dus niets over bijvoorbeeld neerslag of zon en kan ook bereikt worden in een verregende zomer. Zo liep het warmtegetal in 2010 op tot 95,3, goed voor de twintigste plaats op de ranglijst van de warmste zomers, terwijl de zomer vrijwel volledig in het water viel.

In de tabel van alle warmtegetallen sinds 1901 gerangschikt naar warmteproductie staat de zomer van 1947 aan de top met een warmtegetal van 221,3. Daarna volgen de zomers van 2006 (201,2), 1995 (169,7), 1976 (163,7) en 1994 (147,9). De laagste score staat op naam van de zomer van 1965 met slechts 3,9 als warmtegetal. Daarna volgen de zomers van 1956 (4,9), 1962 (6,7), 1974 (11,6) en 1907 (11,8).

Om een totale indruk te krijgen van de kwaliteit van het zomerweer moeten ook andere grootheden, zoals regen en zon, meegenomen worden. Daarvoor zijn andere methodes in gebruik zoals het in kaart brengen van het aantal mooi-weerdagen, ook wel aangeduid als ADS-dagen. Dat zijn dagen met een gemiddelde temperatuur ruim boven wat voor de tijd van het jaar normaal is (decadegemiddelde), hooguit 0,2 mm neerslag en een zonneshijnduur van minstens 50 procent.

(bron: KNMI)

8. Toelichting tabellen en bronvermeldingen

8.1. Tabellen

Meerjarenoverzichten (tabel 1 t/m 4)

Om de leesbaarheid te bevorderen zijn er alleen getallen in de tabellen opgenomen, maar die getallen zijn **percentages**. Hoe komen deze nu tot stand en wat betekenen deze uitkomsten?

Eerst wordt het aantal tuinen bepaald waarin een waarneming heeft plaatsgevonden; welke soort is dan niet relevant. Niet getelde weken, bijvoorbeeld vanwege vakantie, worden niet meegenomen om de totalen niet onnodig negatief te beïnvloeden, want in die week is immers niet geteld.

Het totaal van de getelde tuinen is dus de basis voor de berekening en vervolgens wordt daarna vastgesteld welke soort is waargenomen.

Voorbeeld:

Totaal 13 weken in een seizoen en 10 deelnemers; in dit voorbeeld wordt er voor onderstaande berekening vanuit gegaan dat alle weken zijn geteld.

Totaal “getelde tuinen”: 10 deelnemers x 13 weken = 130 tuinen.

In die periode waargenomen: Spreeuw 60 keer, Huismus 110 keer en Kauw 20 keer. Het aantal getelde vogels is niet van belang. Dat wil dus zeggen dat, wanneer er in één week 35 Spreeuwen zijn, dan telt dat als één.

De uitkomst voor het voorbeeld is dan:

Basis: 130 tuinen	Spreeuw:	60 keer waargenomen	$60/130 = 46\%$
Basis: 130 tuinen	Huisemus:	110 keer waargenomen	$110/130 = 85\%$
Basis: 130 tuinen	Kauw:	20 keer waargenomen	$20/130 = 15\%$

De Spreeuw is dus in 46% van de getelde tuinen in een bepaald seizoen waargenomen.

Koude- en warmtegetal

Deze getallen geven een bepaalde waarde aan van het seizoen en zijn bepaald door het KNMI. In een apart hoofdstuk wordt hiervan een nadere uitleg gegeven.

Historie

In deze tabel wordt een historisch verloop weergegeven van de afgelopen jaren, waarbij het jaar 1992 het eerste jaar is geweest dat er vogels in de tuinen zijn geteld.

Overzichten (tabel 5 t/m 8)

In deze overzichten wordt per seizoen en dan per week aangegeven hoe vaak een vogelsoort is waargenomen. De wijze is gelijk aan wat in het vorige hoofdstuk toegelicht; het totaal aantal getelde vogels wordt dus niet meegenomen.

Aantal getelde vogels

In afwijking van voorgaande tabellen wordt in dit overzicht het werkelijk aantal getelde vogels weergegeven. Hier worden (nog) geen conclusies aan verbonden en zijn alleen ter informatie.

T= aantal tuinen V = aantal getelde vogels

8.2. Bronvermeldingen

KNMI: het warmte en koudegetal is samengesteld door het KNMI, hetgeen ook geldt voor de toelichting op deze onderdelen.

Vogelbescherming Nederland: de toelichtingen bij de foto's zijn geschreven door Vogelbescherming Ned.

Gebruikte foto's: de foto's in deze rapportage zijn gemaakt door Conny Leijdekker.